

národní
úložiště
šedé
literatury

abART, NK, VIAF a zeměřesení

Hůla, Jiří
2019

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-407831>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ-Nezpracovávejte 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 02.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

abART, NK, VIAF a zemětřesení

Jiří Hůla

via <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-407831>

01 – Archiv

Archiv výtvarného umění (dále jen Archiv) shromažďuje, zpracovává a zpřístupňuje materiály o současném, především českém a slovenském, výtvarném umění. Vznikl v roce 1984 jako součást činnosti soukromé Galerie H v Kostelci nad Černými lesy. Je nevýběrový, uchovává a zpracovává i dokumenty, které se jinde plošně neshromažďují, např. pozvánky na výstavy. Od roku 2003 Archiv spravuje stejnojmenný spolek.

02 – Pracoviště

Archiv má tři pracoviště, výběrovou knihovnu v Centru současného umění DOX, sklepní prostor nedaleko náměstí Jiřího z Poděbrad, studovnu a sklady poblíž stanice metra Vyšehrad (Pod Terebkou 15) pronajaté od Městské části Praha 4.

03 – Struktura informačního systému abART

Na zpracování dokumentů a na zpřístupnění informací Archiv od roku 2003 vyvíjí a plní vlastní encyklopedický systém abART. abART je všestranně otevřenou (časově, územně, oborově) relační databází, založenou na atomizaci vkládaných dat a na jejich vzájemném propojení – na vazbách.

04 - Struktura

Základem databázové struktury abARTu jsou číselníky a vazební tabulky. Překlad do angličtiny je z číselníků programově generovaný. Stejně by bylo možné rozšiřovat prohlížeč verzi o další jazyky.

05 – Všechny prvky jsou v abARTu – kromě chyb a duplicitních záznamů, ne vždy je lze jednoznačně určit – uvedené jenom jednou. Opravy a doplňky, rozdělení dvou různých prvků nebo sjednocení duplicitních záznamů se projeví ve všech vazbách. K prvkům všech kategorií lze připojit vyobrazení, velikost obrázků je pouze rozlišovací.

06 – Databáze národních autorit

Na informace uložené v abARTu se, jako na důvěryhodný zdroj, stále častěji odkazuje Databáze národních autorit Národní knihovny České republiky (dále AUT NK).

07 – Rodáci města Písek

Vazby umožňují vytvářet seznamy výstav, členy uměleckých skupin a sdružení,

autory příspěvků ve sbornících, studenty, účastníky výstav, rodáky nebo regionální osobnosti. Nalezené prvky jsou řazené podle četnosti vazeb.

08 – Silná a slabá vazba

abART rozlišuje slabé a silné vazby. Silnými vazbami (osoba-dokument) vzniká bibliografie, soupisy literatury, ilustrací apod. Slabé vazby (dokument-zmíněná osoba) umožňují např. vytvářet rejstříky publikací nebo článků.

09 – Dílo

Umělecká díla nejsou připojena jako obrázky, jsou založena coby dokumenty (obraz, grafika, kresba, socha apod.). Dalšími vazbami (dokument-reprodukováno a dokument-zmíněná výstava) vznikají např. seznamy vystavených či uveřejněných prací.

10 – Výběr a export dat

abART umožňuje export dat do jiných databází a na webové stránky. Jako příklad jsou na úvodní stránce Archivu (artarchiv.cz) denně uvedena dvě z abARTu náhodně vybraná výročí narození a dvě výročí úmrtí. Nutnou podmínkou exportu je existence portrétní fotografie. Výběrová kritéria lze upravit, výběr rozšířit (např. o heslo) nebo odfiltrovat.

11 – Typy dokumentů

Kromě základních zdrojů (pro Archiv to jsou katalog, kniha, sborník, časopis, článek, pozvánka, plakát) abART rozlišuje další dvě stovky typů dokumentů (mj. fotografie, dopis, novoročenka, navštívenka, svatební oznámení, parte, handout, text ad.). Další typy dokumentů lze podle potřeby či požadavků přidat.

12 – Šedá literatura

Mnohé typy dokumentů patří do tzv. šedé literatury, např. tisková zpráva, bakalářská, magisterská, rigorózní, disertační nebo habilitační práce, sborník, výroční zpráva, soupis díla, přehled výstav, seznam vystavených prací, handout apod.

13 – Zpracování šedé literatury

Všechny typy dokumentů, tedy i šedou literaturu, zpracovává abART stejným způsobem. Jednoduše je možné vyhledat.

14 – Události

V abARTu lze definovat nejen další typy výtvarných nebo kulturních akcí ((vernisáž, přednáška, performance, beseda, koncert, divadelní představení), ale i jakékoli jiné děje či události, např. sokolské slety, požáry, výbuchy sopek nebo zemětřesení.

15 – Great Lisboa Earthquake

Zemětřesení v Lisabonu, vypuklo 1. listopadu 1755 dvacet minut před desátou hodnou ráno, je považováno za jedno z nejničivějších zemětřesení v historii Evropy. Většina ze 60000 obětí zahynula ve vlnách tsunami nebo za požárů následujících po prvních otřesech.

16 – Vazba událost-dokument

Šlo o první katastrofu tohoto druhu, která byla vědecky zkoumána, a která předznamenovala počátky moderní seismologie. Jakékoli v abARTu založené akce a události lze provázat s libovolnými typy dokumentů. V případě lisabonského zemětřesení to jsou např. webové stránky, kresby, rukopisy, jarmareční písničky ad.

17 – Archiv Víta Kárníka

Archiv Víta Kárníka, uložený v Geofyzikálním ústavu, v.v.i. v Praze je soubor rozmanitých dokumentů o seismických událostech od nejstarších záznamů a svědectví do současnosti. Kromě knih, odborných časopisů a sborníků, to např. jsou grafiky, reprodukce, fotografie, články, poznámky, výpisky, citace, seismické dotazníky.

18 - Vít Kárník, Emanuel Michal

Prvky založené v abARTu (osoby, dokumenty, instituce, obce) postupně ztotožňujeme se záznamy v databázích Národní knihovny ČR. Přebírání identifikačních čísel umožní propojení abARTu i s dalšími databázemi, které s primárními klíči převzatými z NK pracují, například s wikipedií. První dva autoři v databázi NK jsou, do abARTu jsme doplnili mohli doplnit identifikační čísla. Ing. DrSc. Vít Kárník, * 5. 10. 1926 Praha, + 31. 1. 1994 Praha, geofyzik a seismolog, identifikační číslo NK - jk01053078. PhDr. Emanuel Michal, * 14. 7. 1894 Starý Plzenec (Plzeň-město), geolog, pedagog, seismolog, zoolog, identifikační číslo NK - jk01081413.

19 – A. Molnar

Identifikace osob je většinou poměrně jednoduchá. Složitější je jednoznačné určení dalších prvků - institucí, skupin, dokumentů, výstav/akcí, míst narození či úmrtí nebo působení. Jednoznačně určit a správně propojit dva prvky různých kategorií je ale často obtížné, někdy nemožné. V takových případech zakládáme nový prvek alespoň s minimální identifikací (u osob např. profese), s vazbou na zdroj a s poznámkou, že v databázi NK v době vyhledávání ještě uvedený nebyl.

20 – NK a VIAF

Identifikační číslo národních autorit zajišťuje automatické propojení do databáze VIAF (Virtual International Authority File). Geofyzik a seismolog Alexander Molnár v NK dosud není, a není ani uvedený v databázi VIAF

21 – abART a VIAF

V abARTu bylo v polovině září 49 719 osob, které Databáze národních autorit neuvádí.

22 - Většinou se přitom jedná o výtvarníky identifikované nejen profesí a většinou i datem a místem narození, ale i vícečetnými vazbami (katalogy, pozvánky, zastoupení ve sbírkách, účast na výstavách apod.).

23 – European Art Net

V letošním roce se Archiv stal součástí projektu European Art Net (www.european-art.net) založeném na fulltextovém vyhledávání.

24 – abART a European Art Net

Tam lze všechny osoby zpracované v abARTu poměrně jednoduše nalézt.

25 – abART a zemětřesení

Informační systém abART je prvotně soustředěný na výtvarné umění. Aby mohl důkladně zpracovat tak odlehlou oblast jako je zemětřesení, včetně dokumentů šedé literatury, musel by rozšířit stávající číselníky o tisíce nových prvků – typů událostí a dokumentů, geofyziků a seismologů, geografů, vědeckých institucí, lokalit atd., vytvořit široké zázemí podobné tomu, které pro výtvarné umění Archiv systematicky buduje od roku 2003.